

Біоетичні аспекти підготовки лікарів в галузі психогігієни

Коробчанський Володимир Олексійович, д.м.н., професор, завідувач кафедри гігієни та екології № 1 Харківського національного медичного університету, Міхеев Володимир Валерійович, к.м.н., доцент кафедри гігієни та екології № 1 Харківського національного медичного університету, Дяченко Ірина Олексіївна, к.м.н., доцент кафедри гігієни та екології № 1 Харківського національного медичного університету

Всебічне вивчення впливу біосоціальних чинників оточуючого середовища на стан психічного здоров'я населення України у теперішній час є одною з найбільш актуальних задач сучасної профілактичної медицини і, зокрема, такої її найважливішої галузі як психогігієна.

Психогігієна на сьогодні є органічною частиною профілактичної медицини, що визначається її основною метою – на основі психодіагностики та психокорекції відповідних донозологічних (граничних) станів, попередити виникнення клінічних психічних розладів.

Враховуючи, що тільки в 2006 році у базовому підручнику для вищих навчальних медичних закладів «Гігієна та екологія» за редакцією В.Г. Бардова з'явилась, розрахована на дві години, тема «Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини», єдиним реальним шляхом вирішення проблеми підготовки лікарів для повсякденної психогігієнічної та психопрофілактичної роботи безпосередньо у конкретних сім'ях є їх навчання на курсах удосконалення лікарів, тобто в процесі післядипломної освіти.

З 2008 року такий курс тематичного удосконалення «Психогігієна: гігієнічна донозологічна діагностика та первинна профілактика психічних розладів» (156 годин), затверджений МОЗ України, успішно впроваджено на кафедрі гігієни та екології № 1 Харківського національного медичного університету. Програмою циклу, зокрема, передбачено оволодіння зацікавленими фахівцями (насамперед, сімейними лікарями) методами дослідження основних психічних функцій людини (на базі комп'ютерних технологій) сучасними психодіагностичними методиками, що в кінцевому рахунку, має на меті удосконалити роботу лікарів з первинної психопрофілактики порушень психічного здоров'я серед особистостей, які відносяться до «груп ризику».

Наш досвід переконує в тому, що навчання на вказаному циклі тематичного удосконалення, деякою мірою, сприяє успішному вирішенню проблеми озброєння широкого кола лікарів сучасними методичними підходами, спрямованими на організацію системи донозологічної психодіагностики та первинної профілактики граничних психічних розладів серед населення України.

Не викликає сумнівів, що, в цьому контексті, особлива увага зацікавлених фахівців повинна приділятися етичним аспектам професійної діяльності осіб, які займаються психодіагностичними дослідженнями в галузі психогігієни, в ході яких виникають проблеми пов'язані із забезпеченням прав індивідів, які є об'єктом психодіагностичних досліджень.

В ході останніх необхідно забезпечити таємницю особистості під час і після експериментальних психодіагностичних процедур при дотриманні вимог до релевантності та поінформованої згоди обстежуваних, дотримання правил конфіденційності, обов'язкове дотримання правил передачі офіційних результатів психодіагностичних обстежень особистості як самому обстежуваному, так і, перш за все, третім зацікавленим особам.

Слід констатувати, що неухильне дотримання біоетичного кодексу лікарями, які займаються донозологічною діагностикою та психокорекцією граничних психічних станів, безумовно, є однією з найважливіших умов успішної первинної психопрофілактики і є абсолютно необхідним для успішної діяльності усіх фахівців, задіяних у цій царині.